

LICHTSPOR

58ste jaargang 2021 nummer 6

Tot slaaf gemaakt

In de afgelopen jaren dook in de discussies over het slavernijverleden opeens een nieuwe aanduiding op. Het ging niet langer over slaven, maar over 'tot slaaf gemaakten'. Die term benadrukt nog meer dat bepaalde bevolkingsgroepen hun vrijheid werd ontnomen. Ze waren niet van nature slaven, maar ze werden tot slaaf gemaakt.

In de brief van Paulus aan de Filippenzen lezen we dat ook over de Here Jezus. 'Christus heeft Zichzelf ontledigd door de gestalte van een slaaf aan te nemen.' *Hij heeft Zichzelf tot slaaf gemaakt.* Dat bijzondere gebeuren vieren we met Kerst. De Zoon van God hechtte niet aan Zijn hemelse status, maar werd een kwetsbaar mens. Overbekende woorden, die ons soms nauwelijks meer raken. Voor mij viel er nieuw licht over toen ik in één van de boekjes van Bernard Reitsma over Magila las.¹

Een jonge vrouw, afkomstig uit Sri-Lanka, naar Libanon gekomen om als huishoudelijke hulp geld te verdienen voor haar familie. De Libanezen beschouwden zo'n meisje als minderwaardig. Magila was huishoudelijk hulp bij de familie Reitsma toen die in Libanon woonde. Ze was verbijsterd toen Bernard meehielp bij een zware huishoudelijke klus. Een 'heer des huizes', vernedert zich niet tot zulk minderwaardig werk. Magila had dat nog nooit gezien. Zij was een moderne slavin, ingesponnen in een web van vernedering en uitbuiting. In een bepaald opzicht lijken wij op haar, want wij zitten zó gevangen in de klem van zondigen en kwaad doen, dat we ons er niet aan kunnen ontworstelen. Het zit in ons systeem. Op het Kerstfeest horen we dat de 'Here der heerlijkheid' (zo noemt de apostel Paulus Jezus in 1 Korinthe 2:8) de gestalte van een slaaf heeft aangenomen en Zich aan een kruis heeft laten slaan. Om ons te dienen. Door

ons te bevrijden uit de klem waarin wij vastzitten, ons tot Zijn vrienden te maken (Joh. 15: 15) en ons te laten delen in de rijkdom van Gods stralende toekomst.

Toen de 'heer des huizes' zich vernederde tot huishoudelijk werk stond Magila perplex. Wij zijn het echter haast vanzelfsprekend gaan vinden dat nota bene de 'Here der heerlijkheid' slaaf werd om ons te dienen. Ook dat zit in ons systeem. Hoe zouden we weer dichter bij verwondering over Christus' geboorte kunnen komen? Door stil te worden voor het aangezicht van God en door bewust aandacht te geven aan het *onvoorstelbare* wat het kerstgebeuren in feite is: de 'Here der heerlijkheid' werd slaaf om ons te dienen. Jezus' geboorte is *een geheimenis*, waar je alleen maar in verwondering bij stil kunt staan. Zo bij de kribbe staand neemt de Heilige Geest je bij de hand en leidt je verder. Door de verwondering heen tot de *bewondering* van dit unieke Kind. En door de bewondering heen brengt Hij je tot *aanbidding* van deze 'Here der heerlijkheid', Die vrijwillig slaaf werd om ons te bevrijden en thuis te brengen in Gods Rijk.

*Zoon van God en zoon van David,
priester zonder waardigheid,
die ten dienste van de slaven
als een slaaf op aarde zijt,
aan de mens gelijk geworden
ja gestorven
voor ons aller zaligheid.*

(Lied 97:2 Liedboek voor de kerken)

*ds. H.G. de Graaff,
Nieuwerbrug aan den Rijn*

¹ Bernard Reitsma, 'Adembenemend', Nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus, Zoetermeer 2013, hoofdstuk 4.

A close-up portrait of an elderly woman with short, wavy white hair. She is looking directly at the camera with a serious expression. She is wearing a light yellow button-down shirt. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with some furniture.

Een ontmoeting met de Nederlands-
Vlaamse Petronella Roijen (84)

Vinden en gevonden worden, na meer dan 80 jaar zoeken

De kerkvader Augustinus heeft eens geschreven: 'Onrustig is ons hart, totdat het rust vindt in U, o God'. Soms kan het jaren duren voordat het zover komt. Bij Nel Roijen duurde het wel meer dan 80 jaar. Het zette haar hele levensloop in een ander licht. 'Eigenlijk heb ik nooit een moment gehad waarop ik niet geloofde. Dat wil zeggen: het geloof dat God er was. Al wist ik niet wie Hij was.'

Nel groeide op in een katholiek gezin in Den Haag: vader, moeder, zes kinderen. Uit de manier waarop ze haar familieleden introduceert, blijkt meteen hoe ingewikkeld het lag.

'Mijn oudste broer was zeer getalenteerd; hij was het lievelingetje van mijn moeder. Hij plaagde me vaak. Hij zat bij de jezuïeten op school en ik veronderstel

dat hij daar geleerd heeft dat meisjes minderwaardig waren. Ze konden niet denken, waren niet creatief. Dan was er een tweeling, die had meer oog voor elkaar dan voor anderen. Ik was de vierde in het gezin. Na mij kwam een zorgenkindje en daarna nog een nakomertje. Mijn moeder heeft het zorgenkind nooit echt geaccepteerd en hij had het mede daardoor zwaar te verduren. Ik wilde voor hem opkomen, voelde me verantwoordelijk voor zijn welbevinden, maar wat kon ik? Ik was een kind. Ik heb me er grenzeloos schuldig over gevoeld. Nóg kan ik er om huilen – ook al leven ze geen van allen meer.

Rangorde

Met één van mijn zussen heb ik als tiener eens een rangorde samengesteld, van het meest geliefde tot het minste geliefde kind. Mijn oudste broer stond

met afstand bovenaan, dan de tweeling, dan de nakomer. Ik kwam als vijfde, Hans was de zesde in appreciatie. Over die ranglijst hadden we eigenlijk geen verschil van mening. Het wás gewoon zo. En is altijd zo gebleven. Pijnlijk, ja. Zoiets speelt door in je verdere leven. Op een gegeven moment durf je niet meer te geloven dat er nog iemand is die je wél leuk vindt, die wél van je houdt.

Mijn moeder toonde weinig liefde, ze haalde ons niet aan. Wel zorgde ze altijd heel goed voor ons. Ja, mijn vader hield wel van me; ook dat was zoiets merkwaardigs. Als hij voor zijn werk op reis was geweest, nam hij soms iets mee voor mijn moeder én voor mij. Dat was natuurlijk weer niet leuk voor de andere kinderen.

Kerk

Tot mijn 17e ging ik dagelijks naar de katholieke kerk. Dat deden lang niet al mijn leeftijdgenoten. Op de lagere school wel. Dat stond zelfs op je rapport: zoveel keer naar de kerk geweest. Ik ging altijd, zonder problemen. Ik had een missaal (een gebedenboek) met teksten zowel in het Latijn als in het Nederlands. Als de dienst me even niet boeide, leerde ik de taal. Na de lagere school volgde ik de mulo, omdat ik onderwijzeres wilde worden. In die tijd ging ik wekelijks naar de kerk. Een breuk met de kerk, zoals bij velen in hun puberteitsjaren, heb ik niet meegemaakt. Breuken had ik zat in mijn leven, maar niet op dat gebied.

Een tijdlang heb ik overwogen naar het klooster te gaan, in te treden. Op het laatste moment zag ik daar van af – ik was al ‘op zicht’ geweest. Maar de dag vóórdát ik definitief zou gaan, heb ik het afgeblazen.

Je moest drie geloftes afleggen: van armoede, van kuisheid en van gehoorzaamheid. Die laatste vond ik het lastigst. De kadaverdiscipline is niets voor mij. Als iemand me zei: “Je moet dit, zus of zo”, dan deed ik het expres andersom. Ik ben erg gehecht aan mijn eigen verantwoordelijkheid.’

‘Dat ik van gehoorzaamheid een punt maakte, kwam ook wel door ons gezin. Ik was de eerste die nogal veel weg was. Niet uitgaan, maar ik zat vaak na school en ‘s avonds bij vriendinnen. Ik ontvluchtte het gezin en kwam altijd te laat thuis.’

‘Mijn leven heb ik weleens omschreven als een kluwen. Alles door elkaar, geen touw aan vast te knopen.’

Patroon

Na de mulo ging Nel naar de kweekschool. ‘Daarna heb ik van alles gedaan; ik ben een mens van van-alles-en-nog-wat. Ik heb op verschillende scholen les gegeven, was een tijdje bankmedewerker, ik heb ook in de padvinderij gewerkt. Alles bij elkaar een loopbaan van ratjetoe. Bij de padvinderij voelde ik me nog het meest thuis, vanwege de sfeer, waarin iedereen wordt geaccepteerd zoals-ie is.

Er is een patroon in mijn leven. Ik zie een direct verband tussen het opgroeien in het onveilige gezin en mijn maatschappelijke loopbaan, met allerlei breuklijntjes. ‘Tot mijn 28e heb ik thuis gewoond. Mijn leven lang heb ik een unheimisch gevoel gehad; grenzeloos eenzaam. Ik voelde me niet goed, nergens.

Dat wens ik niemand toe. Ik voelde me niet gekend, begrepen, gewaardeerd. Mijn leven heb ik weleens omschreven als een kluwen. Alles door elkaar, geen touw aan vast te knopen. Ik begreep het leven niet.'

Psychiater

Pas verleden jaar is dat kluwen ontrafeld. Na mijn vijftigste heb ik wel 10 jaar bij een psychiater gelopen. Dat heeft me niets opgeleverd. 'Je zit vast in je emoties', zei ze. Ja, en dus? Wat moest ik? Spreek maar uit waar je mee zit.... Maar dat was nu juist mijn probleem. Ik kon het niet verwoorden, ik kon er niet bij. De gesprekken leverden niets op. Maar ik moest wel verder...'

Als je een heleboel kranten verfrommeld tot een grote bal van papier, dan zie je allemaal kleine stukjes tekst, flarden. Zo zag mijn leven eruit. Een grote prop, losse fragmenten, zonder enige lijn. Een kluwen vragen: Wie ben ik? Mag ik er wel zijn? Waarom word ik als vrouw meteen weggezet?

Ik ben laat getrouwd, op mijn 32e, met een Vlaming die ik via een gemeenschappelijke kennis had leren kennen; hij was weduwnaar, met 3 zoons, van 18, 20 en 21. Ik dacht: dat moet lukken, ik had het tenslotte met mijn jongere broers ook goed kunnen vinden. Mijn oudste broer was toen al overleden, verdronken in zee, 27 jaar oud. Na die ramp beschouwde mijn moeder haar leven als voorbij.

Maar voor mijn stiefzoons kon ik geen moeder zijn, ze waren al volwassen. Ik belandde door mijn huwelijk in een ander land, België, met een andere cultuur. Als stadse kwam ik plots in een klein dorp. Ze spraken hier dialect, dat verstond ik aanvankelijk niet. Ook

hier heb ik de draad van kerkgang opgepakt. Maar in de jaren '70-'80 – de tijd waarin heel veel mensen de kerk begonnen te verlaten – is het verwaterd. Ik deed met de trend mee.'

Onvoorwaardelijke liefde

Vijf jaar na het overlijden van haar man verhuisde ze naar een appartement. 'Elke week keek ik naar het tv-programma van Andries Knevel, hoewel ik het helemaal niet leuk vond. De onderwerpen interesseerden me weinig, maar op een of andere manier intrigeerde de presentator mij. Totdat hij op een bepaald moment ds. Paul Visser in de uitzending had. Het ging over Gods liefde, onvoorwaardelijke liefde. Wat er gezegd werd overrompelde me. Ik was totaal ondersteboven.

In de week na de uitzending heb ik contact gezocht met Visser. Zoiets is eigenlijk helemaal niets voor mij, maar ik voelde dat ik het moest doen. Ik beluisterde zijn preken via internet en werd er door geraakt. Daarna begon ik een mailcorrespondentie met hem, die tot op vandaag voortduurt. Door het pastorale contact, de vragen en antwoorden, verhelderde mijn kijk op wat zich in mijn leven allemaal heeft afgespeeld. Alles viel op zijn plek.

Achteraf is het verbazingwekkend, maar in al die 83 jaar waarin ik veel naar de kerk ben geweest, is toch niet dat gebeurd, wat wél tijdens de tv-uitzending plaatsvond. Het is onuitstaanbaar als je voor je gevoel al zolang je best doet om in het reine te komen met vragen en problemen en je komt geen stap verder. Had ik het eerder kunnen zien? Misschien is het me niet opgevallen....Het heeft zo moeten zijn. Ik ontdekte het beeld van God, ik ervoer ook iets van zijn onvoorwaardelijke liefde. In al die voorafgaande jaren was me dat ontgaan. Ja, dat vind ik héél vreemd. Ik was er kapot van. Maar het komt doordat ik met andere dingen bezig was. Geen gekke dingen of zo, ik leidde een geregeld leven, deed wat ik moest doen, ik las boeken, keek tv. Een gewoon leven. Maar van binnen was het een puinhoop.

Dorst naar God

In de periode na de uitzending en door het contact met ds. Visser ontwikkelde Nel een honger en dorst naar God. 'Ja, zoals een vermoeid hert verlangt naar

stromend water. Ik lees nu vooral nog de Bijbel en godsdienstige boeken.' Op tafel ligt het boek 'Jezus' van de VU-hoogleraar Henk Bakker. Ze gaat ook weer naar de kerk. Een kleine protestantse gemeente. 'De voorganger haalt me soms thuis op.'

'Onvoorwaardelijke liefde. Als ik ergens behoefte aan had, is het dat. Daarin komen alle brandende vragen uit mijn jeugd tot rust. De innerlijke onvrede is tot bedaren gekomen en daardoor hoef ik er nu niet meer zo intensief mee bezig te zijn. De kluwen is voor het grootste deel ontrafeld. Ik kan wat genadiger terugblikken, op de rol van anderen en mezelf. Ik kan periodes in mijn leven heroverwegen, opnieuw wegen. Als God onvoorwaardelijke liefde aanbiedt, dan mogen de ingewikkelde puzzelstukjes uit mijn leven, die niet op zijn plek vallen, er ook zijn. Ik moet niet eindeloos proberen alles 'rond' te krijgen. Zijn genade is genoeg.'

Tekst en foto: Koos van Noppen

Medicijnen

Bij het ouder worden slikken we steeds meer medicijnen. En het opmerkelijke is, dat er altijd een tabletje bijkomt en dat er zelden iets vanaf gaat. Eén op de drie Nederlanders slikt pillen. Bij landgenoten van 75 jaar en ouder is dat percentage meer dan 80 procent. We mogen ondertussen wel dankbaar zijn voor onze goede gezondheidszorg. Dank God voor de dokter en dank Hem voor de medicijnen!, lezen we in het (apocriefe) bijbelboek Jezus Sirach.

Onze hemelse Dokter schrijft ons ook medicijnen voor. Zijn recept luidt: 'Lees je Bijbel, bid elke dag.' Als we ons aan die voorschriften houden, zullen we de genezende kracht ervan ervaren. Toch lijken we soms sprekend op die man, die bij de dokter komt. De dokter schrijft hem een recept voor en bindt hem op het hart: u moet deze medicijnen innemen! Maar zodra die man thuiskomt, denkt hij bij zichzelf: ik voel geen pijn en daarom slik ik ook geen medicijn. Hij legt het doosje gewoon in het bovenste laadje van zijn nachtkastje. Totdat hij op een morgen wakker wordt met kramp rond zijn hart....

Laten we het pastorale advies van de Here Jezus daarom maar wel ter harte nemen. Zijn woorden zijn leerzaam, Zijn geboden heilzaam en Zijn beloften geneeskrachtig.

Hij heeft Zelf onze ziekten op Zich heeft genomen en dat er door Zijn striemen voor ons genezing is (Jesaja 53: 3-5). Dat geeft ons een hoopvol perspectief. Er komt een dag waarop we geen medicijnen meer hoeven te slikken. Want in het nieuwe Jeruzalem zal niemand meer zeggen: ik ben ziek (Jesaja 33: 24).

*Ds. H.J. van der Veen
Sliedrecht*

Miljoenen en nog veel meer, **voor het oprapen**

Het was midden december. Onderweg in de auto hoorde ik over de radio dat in een buurt van Rotterdam een winnend lottonummer was gevallen, maar dat de winnaar maar niet kwam opdagen. De miljoenen lagen intussen al dagen te wachten, zo begreep ik, maar de man meldde zich maar niet. Zo'n beetje de hele dag werd het bericht herhaald, – het leek wel een soort extra uitzending van Opsporing Verzocht. In de directe buurt van het verkooppunt waar het lot was verkocht, werden zelfs auto's met luidsprekers ingezet. Om overal in de buurt om te roepen: 'Mensen, kijk alstublieft uw lot nog eens na, bent u de winnaar?' Een beetje een bizarre situatie, dacht ik. Dat zal je toch gebeuren, dat het winnende lot in de onderste la van je theemeubeltje veilig opgeborgen ligt...

's Avonds – ik was laat thuis – hoorde ik nog net op de tv iemand zeggen dat de man in kwestie was gevonden. We konden opgelucht gaan slapen. Een beetje geheimzinnig werd erbij gezegd: Het zou gegaan zijn om een geval van bijgeloof. Bijgeloof? Was het iemand die dacht: daag het geluk niet uit, daar komt ongeluk van! Wacht met kijken naar je lotnummer, doe niet te gretig, want te gretig grijpen naar geluk wordt haast altijd op een of andere manier van boven afgestraft! Dat zou kunnen. Ben je te gretig, in je verlangen naar gewoon een stukje menselijk geluk, in je huwelijk, je gezin, je kinderen, je werk, kijk dan uit.

Ik denk dat ik dat wel een beetje begrijp. Je kunt zoveel voor je kiezen gehad hebben, dat je het geluk wantrouwt. Daarom sta je al lang niet meer

zo vooraan bij het uitdelen. Voor jou komt het toch niet. Kerstfeest? Vrede op aarde? Ach, laat maar! Dat is voor andere mensen.

Op tv zeiden ze dat de ban was gebroken, toen er plotsklaps twee witte duiven op de motorkap van de auto van de man waren neergedaald. Pas toen durfde hij door z'n knieën te gaan bij zijn theemeubeltje en zijn lot onder ogen zien. Soms ligt het geluk gewoon voor het oprapen. Dat lijkt erg op Kerst. Want als het geluk ergens voor het oprapen ligt, voor iedereen, dan is dat op het kerstfeest. Je hoeft alleen maar een beetje dichtbij te komen. God is al dichtbij gekomen, heel dichtbij. Nota bene door het gezicht van een Kind kijkt God ons op dit feest aan, een Kind in een kribbe. Heel klein, ongevaarlijk, wel heel kwetsbaar ook, en zo innemend. Een gezicht zo vol liefde, zo vol ontferming. Want zo is God. Om er goed bij te kunnen moet je alleen door de knieën gaan, knielen. Tegenwoordig noemt men dat ook wel de hurkzit, erg populair bij politici op werkbezoek in scholen en verpleeghuizen. Nee, dieper, knielen, want wat God ons te geven heeft, direct vanuit zijn hart, dat is zo dichtbij, dat legt Hij aan onze voeten. En net als de herders ben je welkom bij God en zijn Zoon Jezus Christus. Het gaat om miljoenen en nog veel meer, vlakbij. Voor het oprapen.

De herders gingen met haast. Niet te gretig doen, zeg je? Op zoek naar de Heiland van God kun je niet gretig genoeg zijn. Ze gingen met haast. En ze vonden. Op dit feest moet je zien dat je een vinder wordt. Niet een vinder van miljoenen, van veel meer. Van God die onder de miljoenen ook u, jou en zelfs mij op het oog heeft. En dan: niet in de hurkzit, maar knielen, vooral met je hart. Aanbidding! Je even helemaal laten gaan. Doe dat vooral. Zorg dat je erbij komt.

Ds. Pieter. L. de Jong

Een fragment uit een kersttoespraak op straat, met toestemming overgenomen uit *'Heimwee en hoop'* (zie hiernaast).

Heimwee moet hoop worden

Wat is er sterker in uw leven? Heimwee of hoop? Naarmate je ouder wordt heb je logischerwijs steeds meer om op terug te kijken. Je jeugd, je opleiding, je eerste baan, je trouwdag, je eerste huis, de geboorte van je eerste kind... Een ongeboren wereld, lijkt het soms. Ach, vroeger, 'toen er nog niet zoveel krassen op je ziel zaten...'

Of richt je je blik liever vol verlangen op de toekomst? Zoals de lieddichter zingt: 'Straks is de strijd beëindigd, de loop volbracht, de Rechter reikt de zijnen de krans die wacht. Dan doet Hij ons aanschouwen wat was verhuld. En wat ons was onthouden wordt dan vervuld.' (Gez. 100). Emeritus-predikant Pieter L. de Jong, die twintig jaar predikant was van de Pelgrimvaderskerk in Rotterdam-Delfshaven heeft een boekje samengesteld met meditaties over teksten uit het Oude en Nieuwe Testament, onder de titel *Heimwee en hoop*. Niet toevallig begint hij bij Ps. 42, waarin de dichter vol heimwee en weemoed terugdenkt aan de *goeie ouwe tijd*, en zijn eigen onrustige ziel toespreekt: 'Hoop op God!' Heimwee moet hoop worden, is een terugkerend zinnetje in het boekje. Alleen bij God stilt de onrust.

Een mooi bundeltje met rake teksten, ook voor deze adventstijd. Bijvoorbeeld de overwegingen bij Jesaja 21, 'Wachter, wat is er van de nacht?' In de nacht huilen mensen stil naar God. Vanuit een bepaald gemis, schuldgevoel, verlangen en heimwee naar God. Op God kun je wachten, Hij heeft het beloofd. Op sommige mensen kun je wachten tot je een ons weegt, op God kun je wachten tot Hij komt.'

N.a.v. Heimwee en hoop, door Pieter L. de Jong. Uitgeverij KokBoekencentrum, Utrecht 2021, 127 pag. € 8, 99.

Schemeren

Het liefst bezocht ik mijn grootouders onverwacht. Zelf hadden liever dat ik mijn komst aankondigde. Dan had oma geen schort voor. Dan lag er geen zeiltje, maar een kleedje op tafel. Dan was er een kam door de kuif van mijn opa gehaald. Maar als ik hen onverwacht bezocht, genoot ik van de verrassing op hun gezicht, en na een paar onnodige excuses, volgde een spontane ontmoeting met vaak meer diepgang dan als alles 'op orde' was.

ze

Zo kwam ik eens op een mooie nazomeravond onaangekondigd bij hen om de hoek. En daar zaten ze, samen op een bankje dat tegen de muur stond. Ook nu een wat verschrikte reactie, want ja, die schort en de klompen... Het kostte even wat moeite, maar ik mocht ondanks hun daagse goed naast hen zitten. We zeiden niet zoveel, keken naar de schapen die nog wat rondscharrelden en daar achter de rozerode lucht. Ik weet niet meer waar we het over gehad hebben, maar één zin ben ik niet vergeten: 'Ja, zo zitten we maar wat te schemeren'. Het klonk wat verontschuldigend, maar ik hoorde er iets heel anders in. Het had iets van ontspanning, voldoening en rust in zich. Als ik met mensen spreek over hun moeite met slapen, moet ik er nog wel eens aan denken. Mijn grootouders hadden geen tv of smartphone. Ik heb hen nooit gehoord over slapeloosheid. Misschien moeten we ons weer oefenen in schemeren.

Alide Snitselaar

Kom maar binnen!

Elk jaar, zo tegen de tijd van Kerst, moet ik er weer aan denken...

Het zou Kerstfeest worden. Ik zie het allemaal nog haarscherp voor me.

‘Mag ik meedoen, met het kerstspel? Ze hebben gevraagd of ik ook een rol wil hebben. Een klein rolletje maar.’

Het klonk mij als muziek in de oren. ‘Wil je meedoen?’ Het waren niet de kinderen die het me vroegen. Het was de juf, de liefste juf van de hele wereld, die vroeg het. ‘Zeg, binnenkort hebben we het school-kerstfeest, in het gymnastieklokaal, met alle ouders van de leerlingen. Kan ik op jou rekenen?’

‘Wat bedoelt u, juf? Mag ik meedoen? Maar wat moet ik dan doen?’

‘Ik had zo gedacht, bij het kerstspel hebben we nog een herbergier nodig. Zou jij die willen zijn? Herders en engelen heb ik al genoeg.’

Ik zag de bui al hangen. En ja hoor, thuis waren ze bepaald niet enthousiast. ‘Een kerstspel? En dan zeker een echte baby of een pop als kindje Jezus? Het kerstevangelie als toneelspel? Daar komt niets van in!’

Film, de bioscoop, het theater – dat behoorde

allemaal bij de verkeerde kant van het leven, dat waren zaken die je aantrof langs de brede weg, die naar het verderf leidt. En als iets tot de afdeling ‘Streng verboden’ behoorde, dan het toneel wel. ‘Het leven is geen spelletje. En zeker ga je het allerheiligste niet naspelen, dat geeft geen pas.’

Hoe ik ook smeekte en soebatte, niets mocht baten. Hoewel... Mijn vader is ten langen leste naar school gegaan. Om erover te praten. Uiteindelijk mocht het dan toch! Er zou geen baby zijn, zelfs geen pop. En alles was alleen maar om de kerstvertelling een beetje te illustreren, zoals dat toch ook gebeurde met plaatjes in een kinderbijbel.

De grote dag brak aan. Eindelijk kon ik laten zien dat ik er zijn mocht. Kort en krachtig was mijn tekst: ‘Er is geen plaats in de herberg.’ Helder en overtuigend zou mijn stem klinken, tot voorbij de touwen met de ringen en de houten wandrekken boven de lange gymnastiekbanken, luid genoeg om achterin de zaal verstaanbaar te zijn.

Vanuit de zaal moet het een mooi gezicht zijn geweest. De sterrenhemel boven Bethlehem, de stal met os en ezel, de herders in de verte en een herberg prominent op de voorgrond.

Ik moest een buik, zei de juf. ‘Een herbergier is

iemand die zelf ook van lekker eten en drinken houdt.' De buik bleek een dik kussen, dat om mijn middel werd gesnoerd. Een ruimvallende quasi oosterse mantel bedekte de kunstgreep.

Toen het zover was en Jozef en Maria hadden aangeklopt, deed ik van achter het decor de deur open, geheel gereed om zelfverzekerd mijn verpletterende tekst uit te spreken: 'Er is geen plaats in de herberg.'

Ik had nauwelijks de deur opengedaan of de zaal begon te joelen. Lachsalvo's! Eerst begreep ik niet waarom het was, maar al snel gleed mijn blik naar mijn buik: onbedoeld was mijn mantel opengegaan en zichtbaar voor iedereen hing het dikke kussen vadsig tegen mijn magere lijf. Ik kon wel janken. Ik was blij dat ze er niet waren: mijn ouders.

Nu is dat allemaal leuk en aardig (althoewel, zo leuk vond ik het niet, op dat moment...), een komisch, lachwekkend tafereel, maar de werkelijkheid is anders.

Kerst anno nu: is het Kind van Bethlehem welkom? Laten we eerlijk zijn: er is eigenlijk geen plaats voor. O ja, voor religie en religieuze gevoelens is er plaats genoeg, afgezien van sommige landen waarin maar één religie wordt geduld. Maar vooruit, dat is allemaal ver van ons bed, dus daar liggen wij niet wakker van.

Elke religie is welkom. Maar is er werkelijk plaats voor het Kind van Bethlehem? Is er plaats voor wat Hem voor ogen stond? Liefde, voor God en mensen. Oprechtheid. Eerlijkheid. Brood voor wie geen voedsel vinden kan. Is er plaats in ons hart voor de gedachte dat het geen schande is om de minste te zijn?

Jezus kwam – voor wie eigenlijk? Voor de losers. Voor mensen, oud en jong, die uitgelachen worden, zoals ik toen, tijdens die kerstfeestviering. Jezus kwam voor mensen die zich vergisten, voor mensen die de fout ingingen. Wat een zegen zou het voor heel de wereld zijn wanneer er voor mensen die zoals Jezus denken en doen volop plaats zou zijn!

Spontaan herinner ik mij nu wat ik ooit hoorde over een ander kerstspel. Een kleine jongen zou de herbergier zijn. Ook hij behoefde alleen maar, zoals ik, te zeggen: 'Er is geen plaats in de herberg!'

Toen de zaal volgestroomd was, de ouders aandachtig toekeken en luisterden, Jozef en Maria bij de herberg aanklopten en het jongetje opendeed, antwoordde hij op Jozefs vraag of er nog ruimte was, ontwapenend: 'Kom maar binnen, kom maar binnen!'

André F. Troost

Hoe zal ik U ontvangen
wat wordt mijn eerste groet?
U, ieders hartsverlangen,
vervult ook mij met gloed!
O Jezus, licht der wereld,
verlicht mij, dat ik weet
waarmee ik U moet eren,
U waardig welkom heet.

Wat hebt U opgegeven
om mij nabij te zijn,
toen mijn armzalig leven
getekend was door pijn?
Zo veel was mij ontnomen
waarin ik vreugde vind,
maar toen bent U gekomen
en wist ik mij bemind.

Schrijf, mensen, in uw harten
dit, als verdriet u kwelt,
als tranen u verwarren
om moeiten ongeteld.
Houd moed, tot Hij zal komen
Hij is met u begaan.

De trooster uit uw dromen,
zie Hem nu voor u staan!

Waarom u zorgen maken
met vragen, dag en nacht,
hoe u Hem zult ontvangen
met uw gebrek aan kracht?
Hij komt, Hij komt met liefde,
wil zo graag bij u zijn!
Want Hij weet van uw grieven
en Hij stilt al uw pijn.

LICHTSPOOR

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

Redactie

ds. J.H. Gijsbertsen (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. M. de Goei-Jansma
ds. H.G. de Graaff
ds. J. Westland
N.A de Waal
K. van Noppen

Redactie-adres

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49
E-mail: info@izb.nl

Fotoverantwoording

Shutterstock, pag. 1, 6, 10 en 11.
Koos van Noppen, pag. 3, 4, 5 en 6.
Unsplash, pag. 9.